

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ NET MEDIA LAB Mind-Brain R&D

Διαδικτυακή Ημερίδα “Ο Καταλυτικός Ρόλος των Γυναικών, των
Ψηφιακών Τεχνολογιών και των Δεξιοτήτων του 21ου Αιώνα στην
Αναβάθμιση του Σχολείου και της Κοινωνίας”

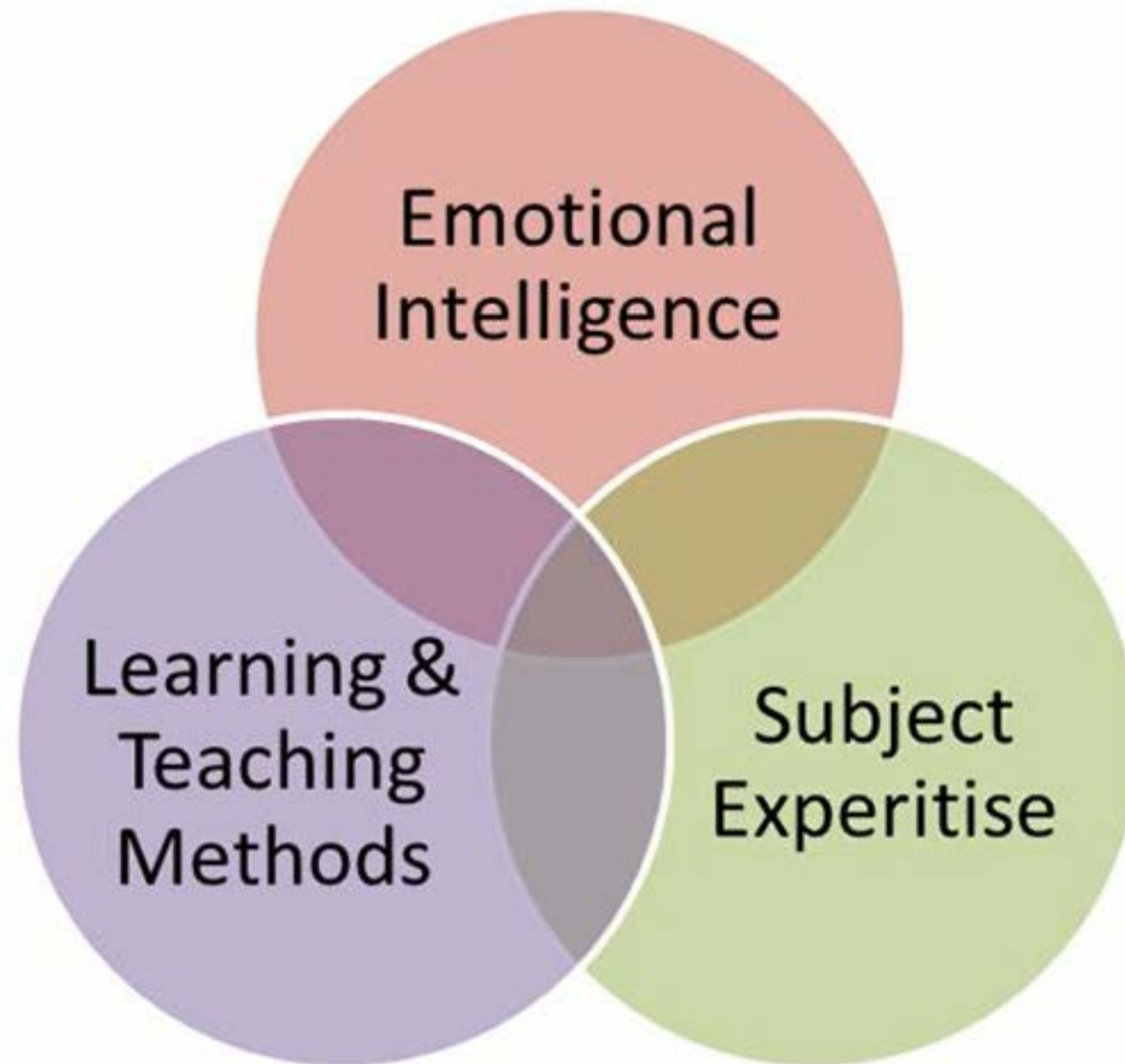
**Ο Ρόλος των Γυναικών στην Προώθηση της
Συναισθηματικής Νοημοσύνης και των Κοινωνικών
Δεξιοτήτων στο Σχολείο και την Κοινωνία**

Χαρά Παπουτσή
Εκπαιδευτικός
Υπ. Διδάκτωρ Παν. Αιγαίου
Επιστημονική Συνεργάτιδα του
Net Media Lab – Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος
papoutsi.xara@yahoo.com

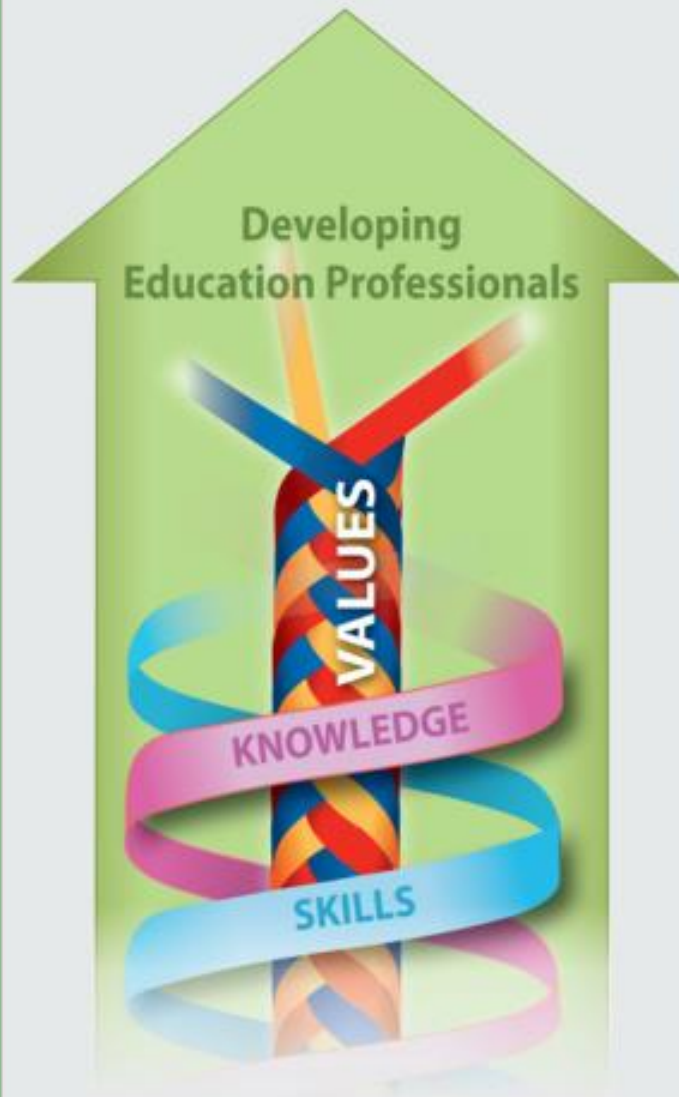
Η **εκπαίδευση** αποτελεί έναν από τους θεμελιώδεις πυλώνες κάθε κοινωνίας και στοχεύει στην πλήρη-ολιστική ανάπτυξη της προσωπικότητας ενός ατόμου (συναισθηματική, νοητική-γνωστική, κοινωνική, ψυχοκινητική).

Η **διδασκαλία** είναι μια δυναμική διαδικασία όπου ένας δάσκαλος πρέπει να αντιμετωπίσει ποικίλους αριθμούς καταστάσεων. **Αυτό το είδος ικανότητας προσαρμογής είναι η αντανάκλαση της συναισθηματικής νοημοσύνης του δασκάλου.**

Abiodullah, M., & Aslam, M. (2020). Emotional Intelligence as a Predictor of Teacher Engagement in Classroom. *Bulletin of Education and Research*, 42(1), 127-140.

Attributes of the 21st Century Teaching Professional

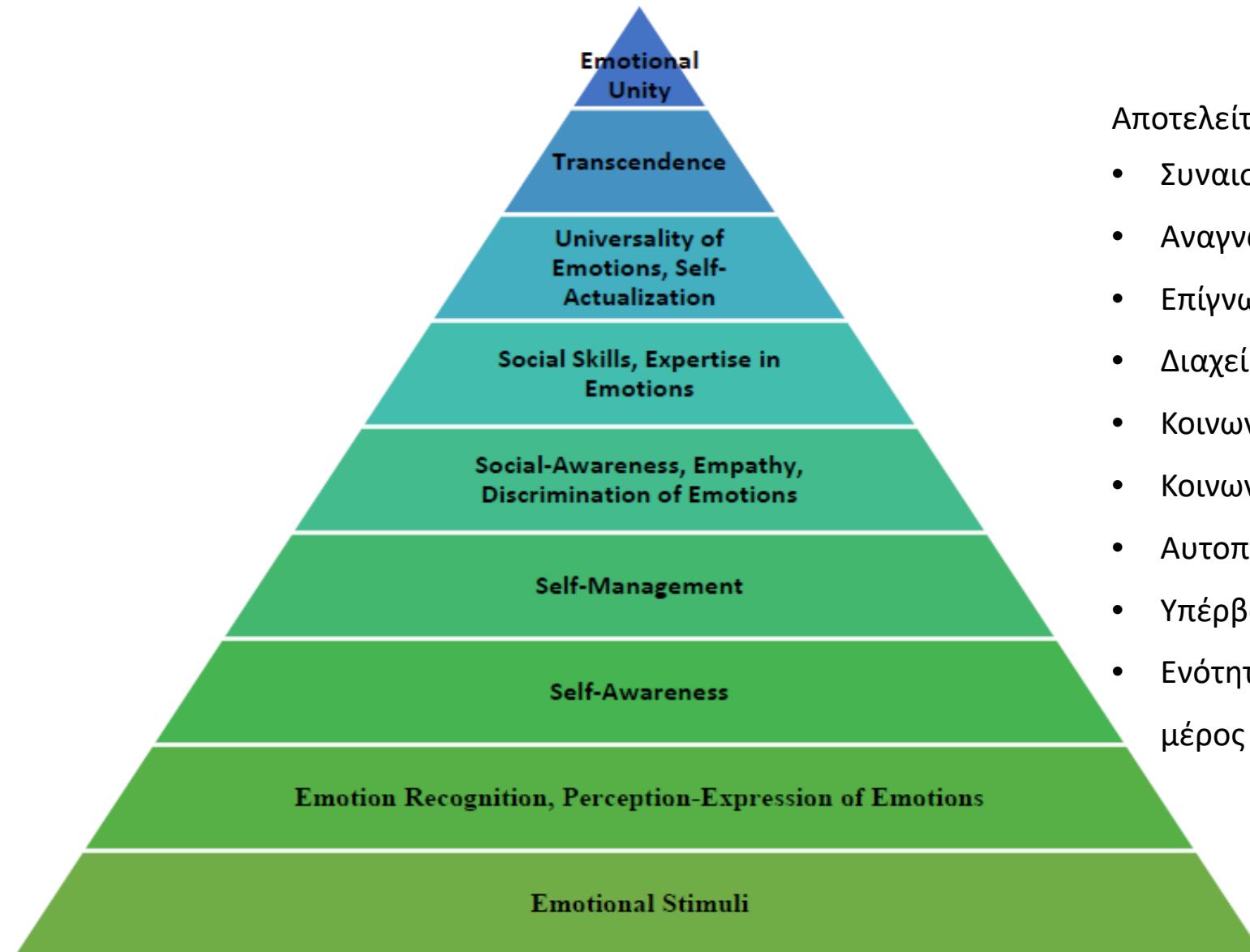
V1 - Learner-Centered Values	V1 - Teacher Identity	V3 - Service to the Profession and Community
- Empathy - Belief that all children can learn - Commitment to nurturing the potential in each child - Valuing of diversity	- Aims for high standards - Enquiring nature - Quest for learning - Strive to improve - Passion - Adaptive and resilient - Ethical - Professionalism	- Collaborative learning and practice - Building apprenticeship and mentorship - Social responsibility and engagement - Stewardship
SKILLS		KNOWLEDGE
- Reflective skills & thinking dispositions - Pedagogical skills - People management skills - Self-management skills - Administrative & management skills - Communication skills - Facilitative skills - Technological skills - Innovation and entrepreneurship skills - Social and emotional intelligence		- Self - Pupil - Community - Subject content - Pedagogy - Educational foundation and policies - Curriculum - Multicultural literacy - Global awareness - Environment awareness

Τα οφέλη από τη συναισθηματική ανάπτυξη στο σχολικό περιβάλλον είναι πολλαπλά:

- Ανάπτυξη συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων
- Θετικότερη κοινωνική προσαρμογή και κοινωνική επάρκεια
- Αύξηση ακαδημαϊκής επιτυχίας και σχολικών επιδόσεων
- Ποιοτικές σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών
- Καλύτερες διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ μαθητών
- Μείωση προβληματικής συμπεριφοράς
- Καλύτερη ικανότητα για εκμάθηση γνωστικού αντικειμένου
- Ενεργοποίηση μάθησης
- Πρόληψη βίας
- Αύξηση αυτοεκτίμησης και αυτοπεποίθησης
- Έλεγχος παρορμητισμού και ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτοελέγχου
- Καλύτερη διαχείριση αρνητικά φορτισμένων συναισθηματικών καταστάσεων
- Καλύτερη ψυχική υγεία (αποφυγή κατάθλιψης, άγχους κ.α.)
- Θετική στάση απέναντι στον σχολικό θεσμό
- Δυνατότητα αποτελεσματικής επίλυσης προβλημάτων και συγκρούσεων
- Ανάληψη ευθύνης (Moeller et al., 2020)

Μοντέλο Πυραμίδας Εννέα Επιπέδων της ΣΝ

Αποτελείται από:

- Συναισθηματικά ερεθίσματα
- Αναγνώριση – έκφραση συναισθημάτων
- Επίγνωση συναισθημάτων-εαυτού
- Διαχείριση συναισθημάτων
- Κοινωνική επίγνωση, ενσυναίσθηση, συμπόνια
- Κοινωνικές δεξιότητες,
- Αυτοπραγμάτωση,
- Υπέρβαση,
- Ενότητα των συναισθημάτων, γιατί οι άνθρωποι αποτελούν μέρος ενός ενωμένου κόσμου (Drigas & Papoutsis, 2018; 2021).

Προκειμένου να εξεταστούν οι αντιλήψεις και οι στάσεις των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα για τη ΣΝ, πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή έρευνα την άνοιξη του 2022. Ειδικότερα, η παρούσα μελέτη είχε ως στόχο να απαντήσει στα ακόλουθα ερωτήματα:

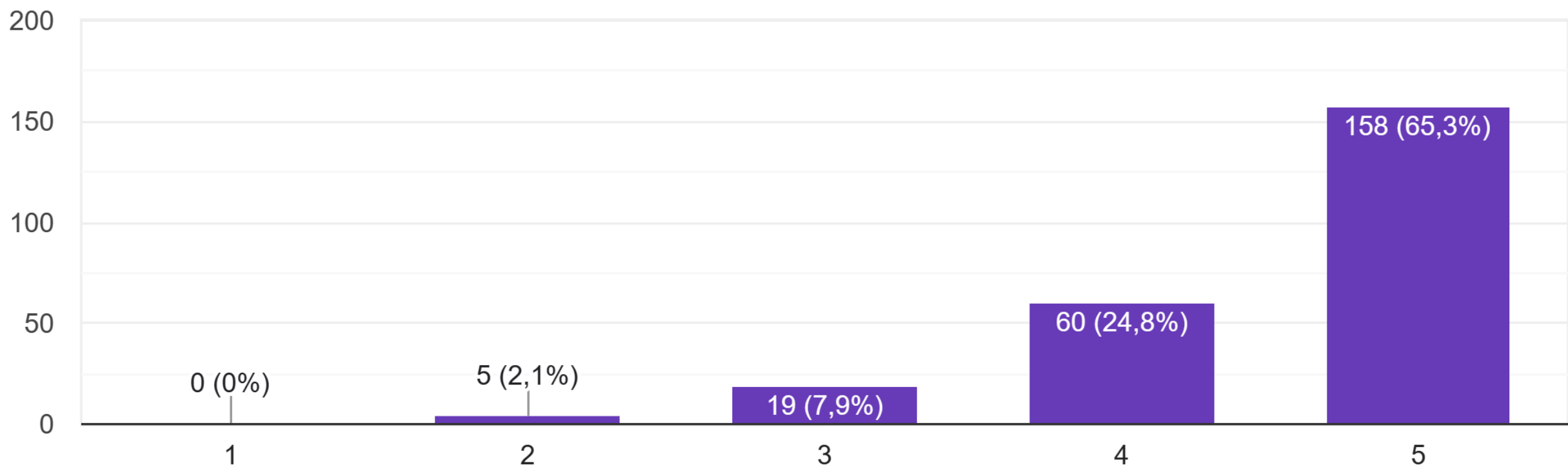
- 1. Οι εκπαιδευτικοί ενδιαφέρονται για τη δική τους ΣΝ καθώς και των μαθητών τους;
- 2. Συμφωνούν με την ένταξη της διδασκαλίας της ΣΝ (συναισθηματικές δεξιότητες) στο σχολικό περιβάλλον και με ποιον τρόπο;
- 3. Σε ποιους τομείς πιστεύουν ότι οι μαθητές, αλλά και οι ίδιοι, επωφελούνται από τη διδασκαλία και την ανάπτυξη της ΣΝ;
- 4. Αισθάνονται οι δάσκαλοι εμπιστοσύνη στη διδασκαλία της συναισθηματικής νοημοσύνης στους μαθητές;
- 5. Ποια είναι τα κύρια εμπόδια για την ένταξη της ΣΝ στο σχολικό περιβάλλον;

Δείκτες Εσωτερικής Συνέπειας των επιμέρους Υποκλιμάκων

Subscale	Cronbach's Alpha
Student emotions	0.946
Tools	0.867
Student gains	0.970
Teacher gains	0.925
Confidence	0.897
Barriers	0.895

Συμφωνείτε με την ενσωμάτωση της διδασκαλίας της Συναισθηματικής Νοημοσύνης
(συναισθηματικών δεξιοτήτων) στο σχολικό περιβάλλον;

242 απαντήσεις

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

- Αναγνώριση – κατανόηση συναισθημάτων
- Διαπροσωπικές σχέσεις
- Κοινωνική ευθύνη/υπευθυνότητα
- Αποκωδικοποίηση εκφράσεων προσώπου
- Μεγαλύτερη προσοχή στα συναισθήματά τους (αλλά μερικές φορές χαμηλότερη ικανότητα να αντιλαμβάνονται ξεκάθαρα τα συναισθήματά τους)
- Μη λεκτική επικοινωνία, πιο ευαίσθητες σε μη λεκτικές συναισθηματικές ενδείξεις και περισσότερο μη λεκτικά εκφραστικές από τους άνδρες
- Συναισθηματική Αυτεπίγνωση
- Ενσυναίσθηση
- Συνολική ΣΝ

Οι γυναίκες εκπαιδευτικοί έχουν ισχυρότερη συναισθηματική νοημοσύνη από τους άνδρες εκπαιδευτικούς (Dey & Roy, 2022)

Table 2. Group Statistics

Variable	Groups	N	Mean	Standard Deviation	Standard Error Mean
Emotional Intelligence	Males	150	52.42	7.74	0.63
	Females	150	75.16	8.26	0.68

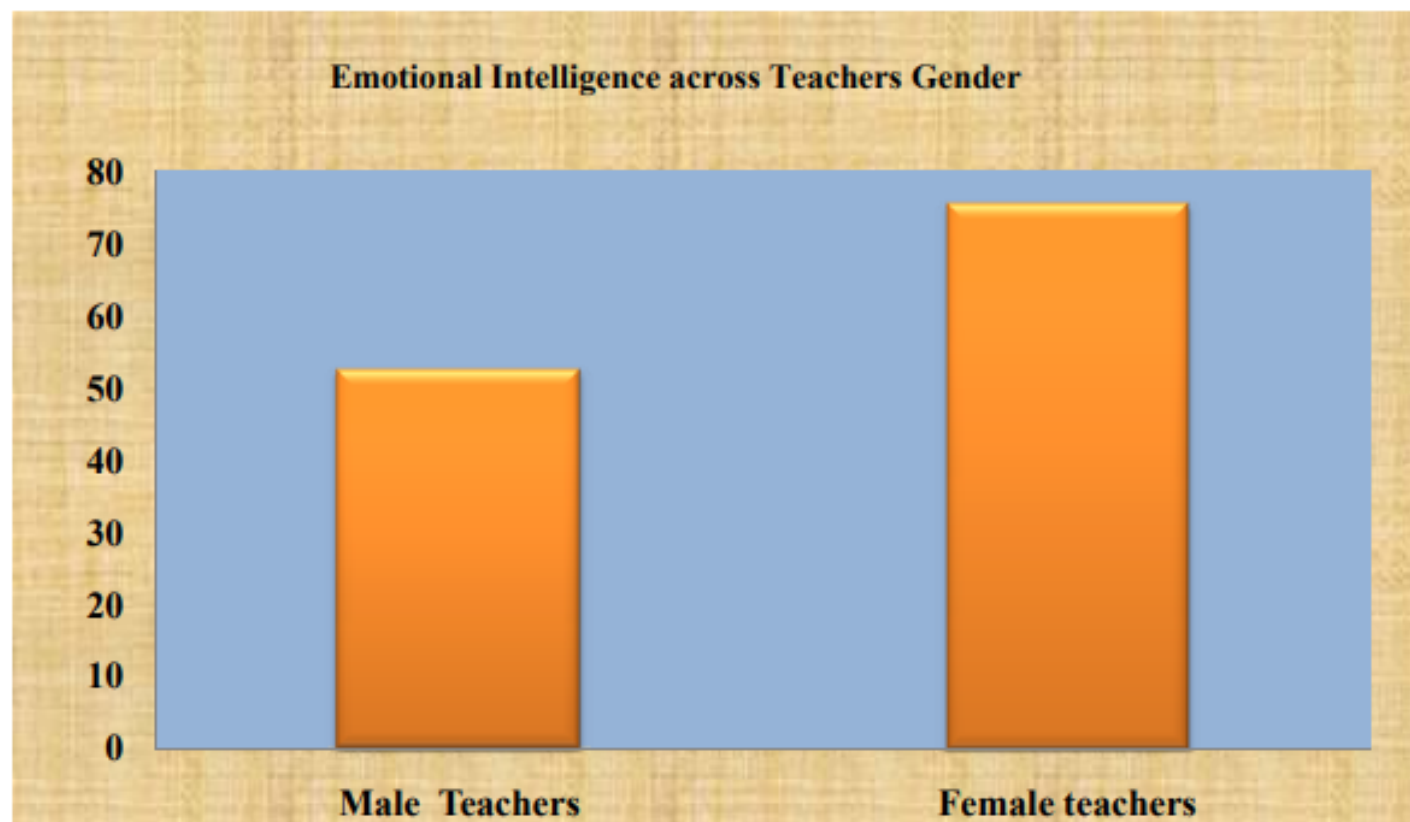

Figure 1. Emotional Intelligence across Gender

Table 1.10.5 *Table showing difference of Means of Male and Female Secondary School Teachers on Emotional Intelligence (N=100)*

Variables	Groups	N	Mean	S.D	t-value	Level of Sig
Emotional Intelligence	Male	50	131.88	33.92	2.07	0.01
	Female	50	140.62	26.98		

df= 98, *p≤0.01 level (2-tailed)

Υπάρχει διαφορά μεταξύ της συναισθηματικής νοημοσύνης ανδρών και γυναικών δασκάλων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι μέσες βαθμολογίες των γυναικών δασκάλων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι υψηλότερες από τους άνδρες δασκάλους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Υποδηλώνει ότι οι γυναίκες δασκάλες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι πιο έξυπνες στα συναισθήματα από τους άνδρες δασκάλους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Hayat et al., 2016).

Table 2. P-values and mean differences of EI between male and female teachers			
Mean differences	Males	Females	P-value (Gender)
Emotional Stimuli	3.93	4.09	0.001
Emotion Recognition	3.88	4.03	0.000
Self-Awareness	3.96	4.02	0.170
Self-Management	3.62	3.53	0.086
Social-Awareness	4.09	4.18	0.086
Social Skills	3.96	4.02	0.226
Universality of Emotions	4.26	4.37	0.038
Transcendence	4.05	4.19	0.044
Emotional Unity	4.13	4.19	0.278
Emotional Intelligence	3.99	4.07	0.047

(Drigas & Papoutsi, 2021)

Οι γυναίκες εκπαιδευτικοί είχαν υψηλότερες βαθμολογίες σε διαστάσεις της ΣΝ και τη συνολική ΣΝ σε σύγκριση με τους άνδρες, κάτι που είναι σύμφωνο με προηγούμενες μελέτες. Οι άνδρες ανέφεραν υψηλότερες βαθμολογίες στην Αυτοδιαχείριση. 129 άντρες, 391 γυναίκες εκπαιδευτικοί

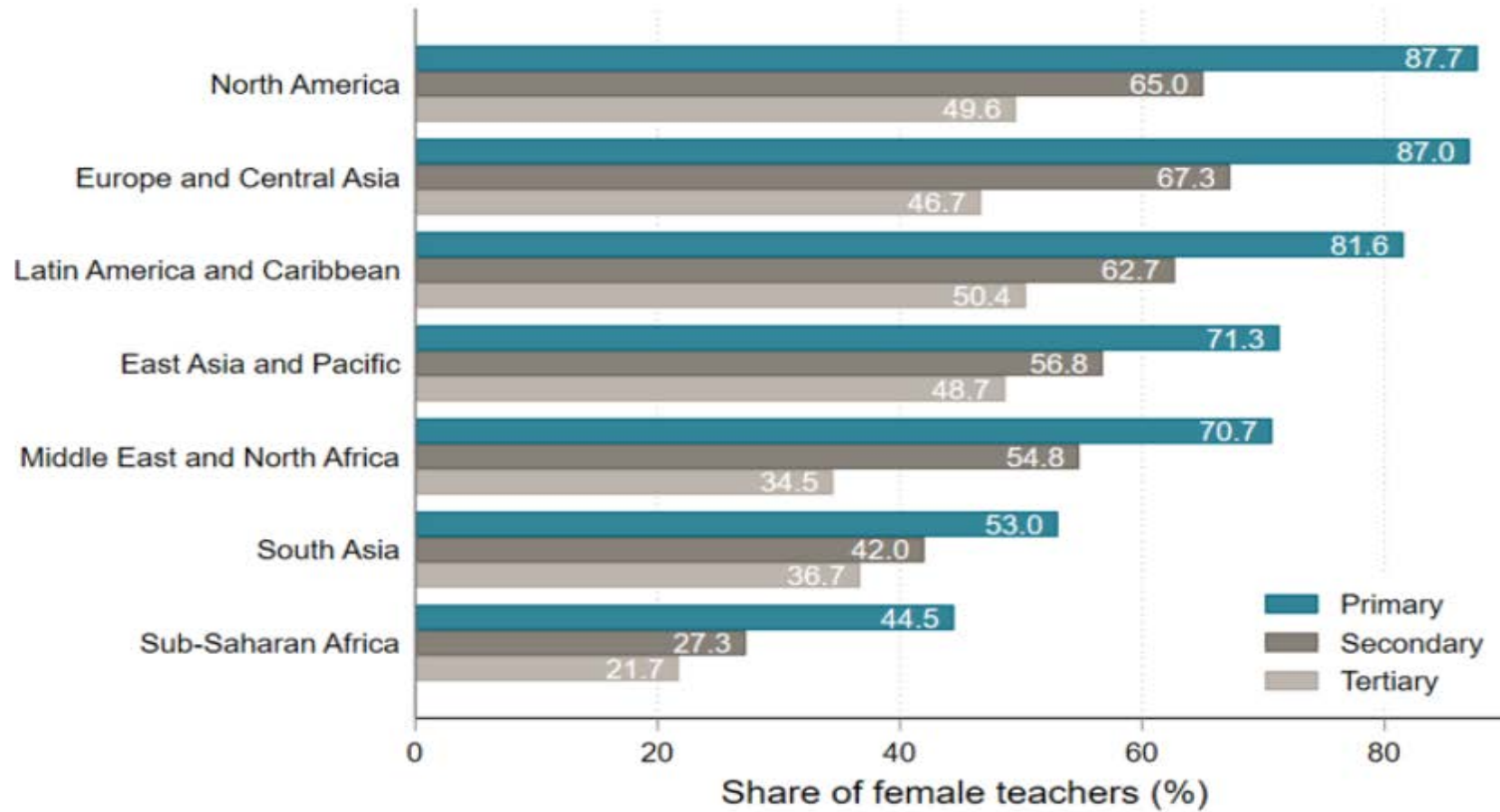
Εμπνευσμένες Δασκάλες

The Most Famous Teachers In The History Of Time

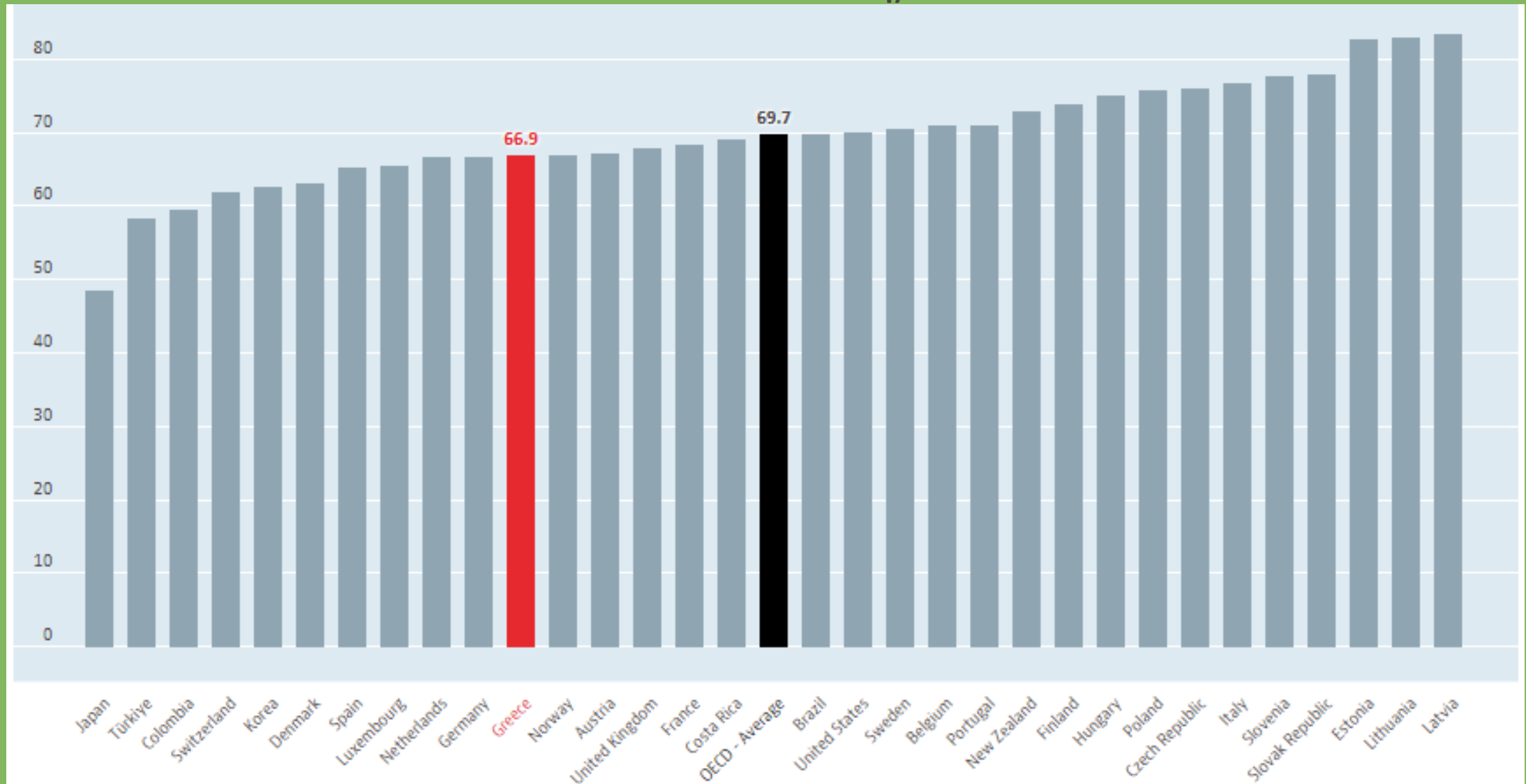
ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ

Figure 4. Share of female teachers by primary, secondary, tertiary

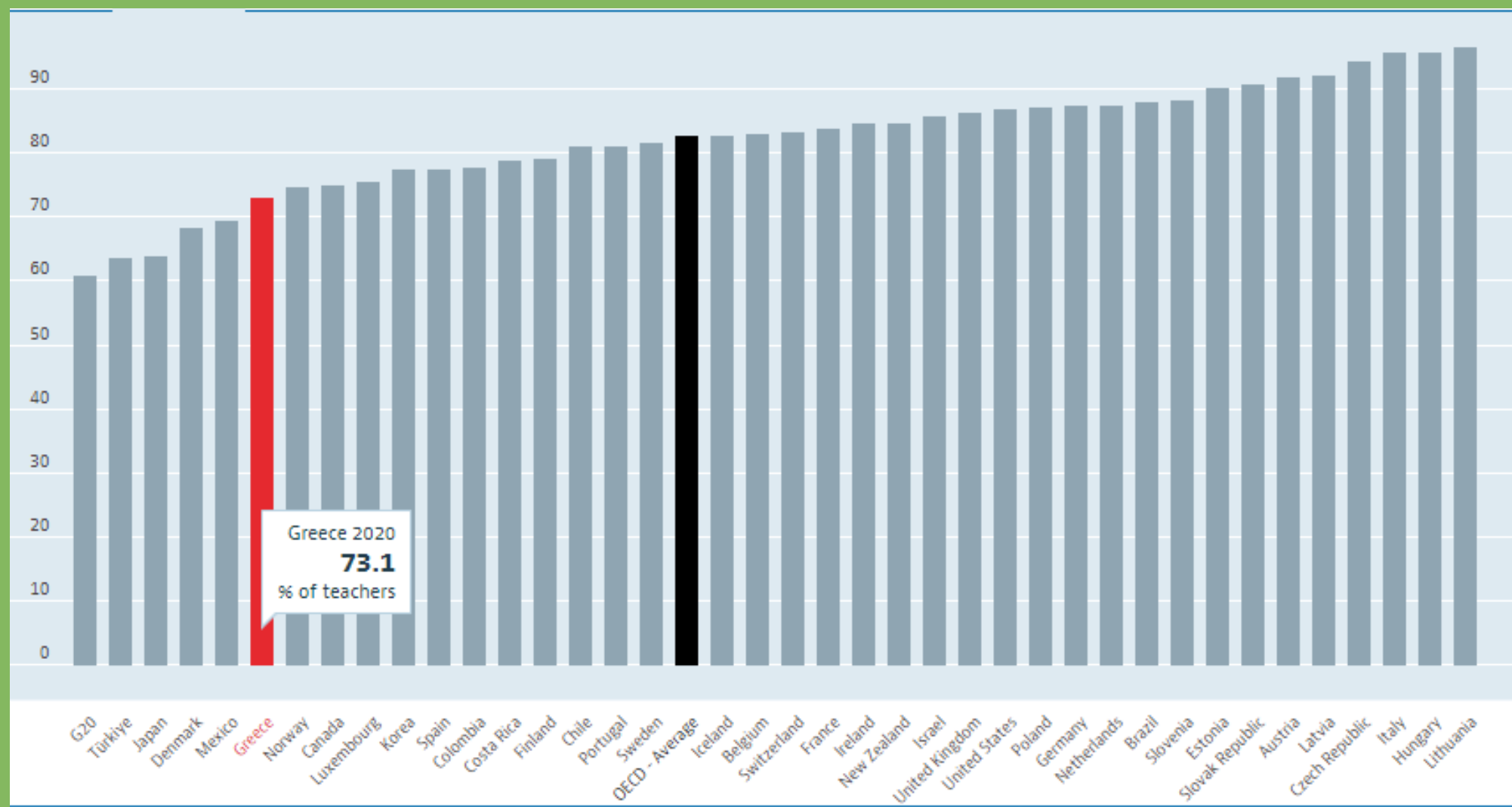

Source: World Bank

Γυναίκες Εκπαιδευτικοί (Πρωτοβάθμια-Δευτεροβάθμια-Τριτοβάθμια Εκπαίδευση)

Γυναίκες Εκπαιδευτικοί (Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση)

<https://data.oecd.org/teachers/women-teachers.htm>

- Στην πραγματικότητα αυτό που χρειαζόμαστε για τον ψηφιακό μετασχηματισμό στο σχολείο του μέλλοντος εκτός από τις τεχνικές γνώσεις και τις ψηφιακές δεξιότητες είναι ανθρώπους που να μπορούν να συντονίσουν, να έχουν όραμα, **να έχουν συναισθηματικές – κοινωνικές δεξιότητες** που οι γυναίκες σαφώς και διαθέτουν (Bonesso, Bruni, & Gerli,, 2020; Drigas, Papoutsi, & Skianis, 2021).

- Η ΣΝ μπορεί να αυξηθεί μέσω της εκπαίδευσης (Mattingly & Kraiger, 2017) και μεταγνωστικών και μετασυναισθηματικών στρατηγικών (Drigas, Papoutsi & Skianis, 2021). Επίσης, προγράμματα ΤΠΕ αποδομούν αρνητικά συναισθηματικά στερεότυπα, και ενισχύουν-αναπτύσσουν συναισθηματικές ικανότητες (Ucang & Limjar, 2021).
- Σε έναν κόσμο υψηλής τεχνολογίας, πρέπει να χρησιμοποιήσουμε εργαλεία ΤΠΕ για να αναπτύξουμε τη συναισθηματική μας ικανότητα (Gilar-Corbi et al., 2018).

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΝ ΣΤΟΥΣ ΕΝΗΛΙΚΕΣ

- Παρατηρήστε πώς αντιδρά το σώμα σας σε διαφορετικά συναισθηματικά ερεθίσματα.
- Προσπαθήστε να αναγνωρίσετε τα συναισθήματα των άλλων και τα δικά σας δίνοντας προσοχή και να είστε παρόντες.
- Παρακολουθήστε και παρατηρήστε τα συναισθήματά σας και ονομάστε τα, θετικά ή αρνητικά.
- Πάρτε βαθιές αναπνοές, μείνετε ήρεμοι, προσπαθήστε να διαχειριστείτε το άγχος ή τα αρνητικά συναισθήματα πριν σας κατακλύσουν και ρυθμίσετε τις συναισθηματικές σας αντιδράσεις και πράξεις.
- Ακούστε με ενσυναίσθηση χωρίς να κρίνετε, βάλτε τον εαυτό σας στη θέση του άλλου και προσπαθήστε να κοιτάξετε από την οπτική του.
- Επικοινωνήστε και συνεργαστείτε με άλλους. Εποικοδομητικές αλληλεπιδράσεις. Επικοινωνήστε τις σκέψεις και τα συναισθήματά σας.
- Ασχοληθείτε με δραστηριότητες που δίνουν μια αίσθηση συμβολής. Βγείτε από τη ζώνη άνεσής σας. Θέτω στόχους.
- Γίνετε ανιδιοτελείς και προσανατολιστείτε στο να φροντίζετε και να βοηθάτε τους άλλους. Να είστε ανοιχτοί στην αλλαγή και να αποδεχτείτε την ευθύνη.
- Γίνε μαθητής δια βίου. Δημιουργήστε συνειδητές και δυνατές σχέσεις (Drigas, Papoutsis, & Skianis, 2021)

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

- Δημιουργία ενός ασφαλούς συναισθηματικά περιβάλλοντος ώστε τα παιδιά να νιώσουν οικεία και συναισθηματικά ασφαλή.
- Βοήθεια προς τα παιδιά να κατανοήσουν τα συναισθήματα για να εξερευνήσουν στη συνέχεια τον δικό τους κόσμο συναισθημάτων και να κοινωνικοποιηθούν περισσότερο και να αναπτύξουν ενσυναίσθηση.
- Μοντελοποίηση γνήσιων κατάλληλων συναισθηματικών απαντήσεων από την πλευρά των εκπαιδευτικών ώστε τα παιδιά να υιοθετήσουν κατάλληλους τρόπους για να εκφράζουν και αυτά το πώς νιώθουν.
- Υποστήριξη και βοήθεια προς τα παιδιά για τη διαχείριση των συναισθημάτων τους ώστε με τις κατάλληλες οδηγίες να αναπτύξουν σωστές στρατηγικές.
- Αναγνώριση και σεβασμός των εκφραστικών στυλ των παιδιών για να νιώθουν ότι είναι σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον.
- Δίνουμε έμφαση σε κοινωνικούς κανόνες και δεξιότητες.
- Εξηγούμε την ύπαρξη άλλων προοπτικών (πώς νιώθει ο άλλος).
- Ενθαρρύνουμε και μαθαίνουμε στα παιδιά να επισημαίνουν με ακρίβεια τα δικά τους συναισθήματα.

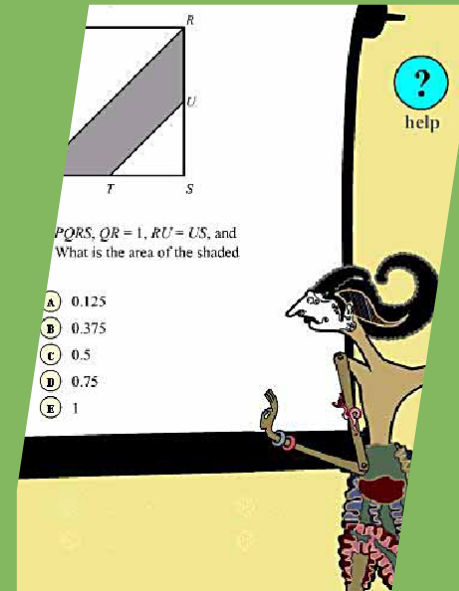
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Ziouzios et al., 2021

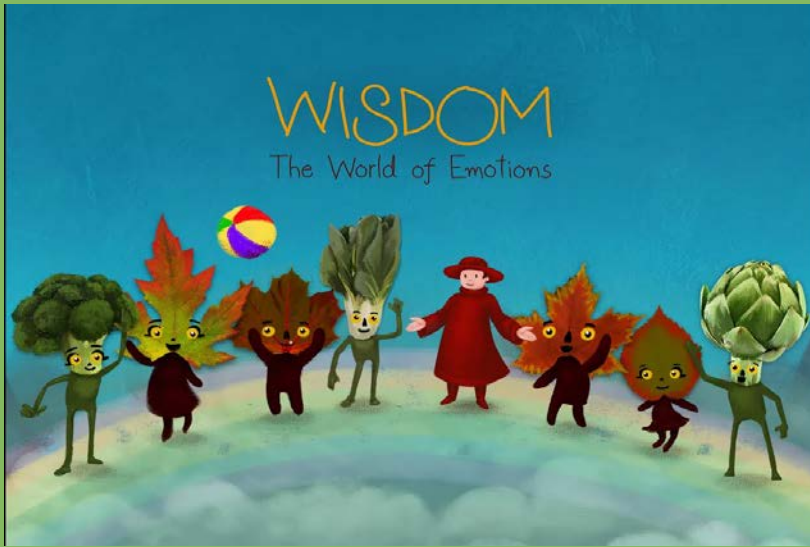
<https://www.classdojo.com>

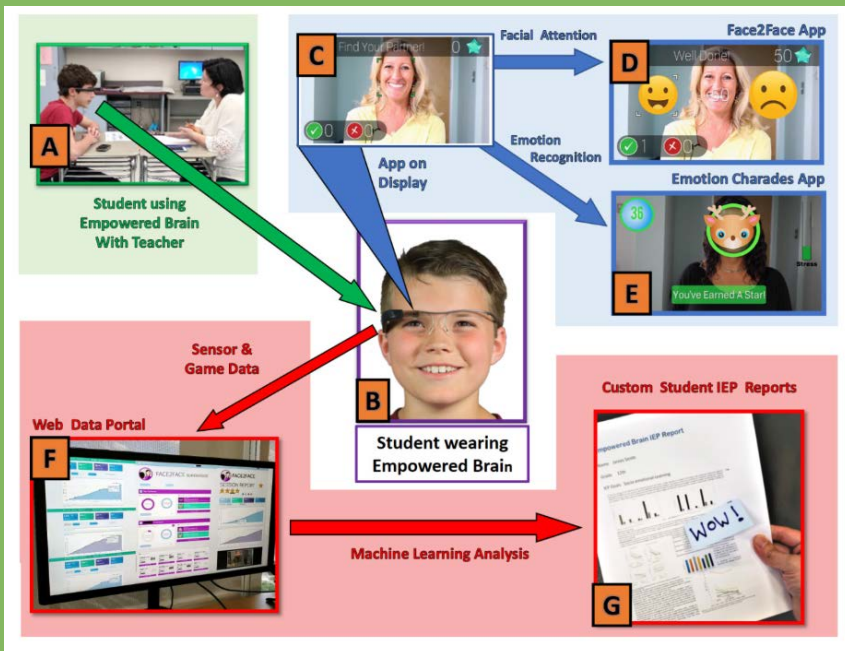
Woolf et al., (2010)

<https://lexlogin.com/>

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.WisdomEnglishunlockA.ipa&hl=en&gl=US>

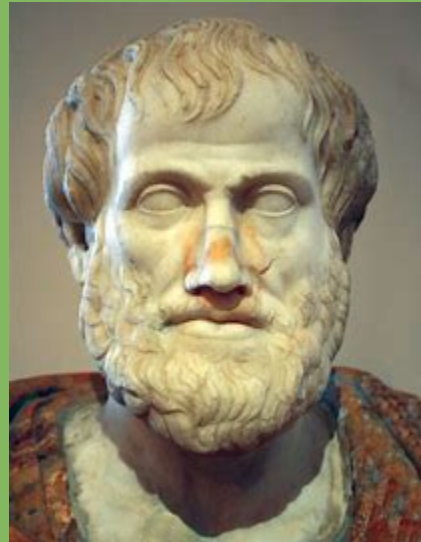
Vahabzadeh et al., 2018

Brandão et al., 2015

«Εκπαιδεύοντας το μυαλό, χωρίς να εκπαιδεύσουμε την καρδιά, δεν είναι καθόλου εκπαίδευση.»

Αριστοτέλης (384 – 322 π.Χ.)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!

Χαρά Παπουτσή
Εκπαιδευτικός
Υπ. Διδάκτωρ Παν. Αιγαίου
Επιστημονική Συνεργάτιδα του
Net Media Lab – Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Brandão, J., Cunha, P., Vasconcelos, J., Carvalho, V., & Soares, F. (2015, June). An augmented reality gamebook for children with autism spectrum disorders. In The International Conference on E-Learning in the Workplace 2015 (pp. 1-6).
- Bonesso, S., Bruni, E., & Gerli, F. (2020). Emotional and social intelligence competencies in the digital era. In Behavioral competencies of digital professionals (pp. 41-62). Palgrave Pivot, Cham.
- Connolly, H. L., Lefevre, C. E., Young, A. W., & Lewis, G. J. (2019). Sex differences in emotion recognition: Evidence for a small overall female superiority on facial disgust. *Emotion*, 19(3), 455.
- Das, R. P., & Sahu, T. L. (2015). Relationship between emotional intelligence and gender difference: An empirical study. *Prabandhan: Indian Journal of Management*, 8(9), 15-23.
- Dey, A., & Roy, N. R. (2022). A Study of Emotional Intelligence of Teachers in Relation to Gender and Teaching Experience. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 11(3), pp-722.
- Drigas, A. S., & Papoutsis, C. (2018). A new layered model on emotional intelligence. *Behavioral Sciences*, 8(5), 45.
- Drigas, A., & Papoutsis, C. (2021). Nine Layer Pyramid Model Questionnaire for Emotional Intelligence. *International Journal of Online & Biomedical Engineering*, 17(7).
- Drigas, A., Papoutsis, C., & Skianis, C. (2021). Metacognitive and Metaemotional Training Strategies through the Nine-layer Pyramid Model of Emotional Intelligence. International Journal of Recent Contributions from Engineering, Science & IT (IJES), 9(4), 58-76.
- Elias, M. J. (2014). The future of character education and social-emotional learning: The need for whole school and community-linked approaches. *Journal of Character Education*, 10(1), 37.
- European Commission (2021), She Figures 2021: Gender in Research and Innovation: Statistics and Indicators, European Commission Publications Office, <https://doi.org/10.2777/06090>.
- Galanakis, M., Krana, L., & Nikola, M. (2021). Emotional Intelligence in Primary School Teachers: The Effect of Gender, Age and Tenure. *Psychology*, 12(11), 1781-1789.
- Hayat, I. R. U. M., Rehman, A. T. T. I. A., Hayat, M. F., & Bibi, T. A. H. I. R. A. (2016). Effects of gender on emotional intelligence and professional development in secondary school teachers. *European Journal of Educational and Development Psychology*, 4(3), 20-33.
- Kong, F. (2017). The validity of the Wong and Law Emotional Intelligence Scale in a Chinese sample: Tests of measurement invariance and latent mean differences across gender and age. *Personality and Individual Differences*, 116, 29-31.
- Meshkat, M., & Nejati, R. (2017). Does emotional intelligence depend on gender? A study on undergraduate English majors of three Iranian universities. *SAGE Open*, 7(3), 2158244017725796.
- Moeller, R. W., Seehuus, M., & Peisch, V. (2020). Emotional intelligence, belongingness, and mental health in college students. *Frontiers in psychology*, 11, 93.

Mortiboys, A. (2012). Teaching with emotional intelligence: A step-by-step guide for higher and further education professionals. London: Routledge

OECD (2022), Education at a Glance 2022: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/3197152b-en>.

Papoutsis, C., Drigas, A., & Skianis, C. (2021). Virtual and augmented reality for developing emotional intelligence skills. Int. J. Recent Contrib. Eng. Sci. IT (IJES), 9(3), 35-53.

Papoutsis, C., Drigas, A. S., & Skianis, C. (2022). Serious Games for Emotional Intelligence's Skills Development for Inner Balance and Quality of Life: A Literature Review. Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación, (46), 199-208.

Priyanka, V. (2022). "A STUDY OF EMOTIONAL INTELLIGENCE OF SCHOOL FEMALE TEACHERS IN RELATION TO THEIR TEACHING EFFECTIVENESS" PRIYANKAVERMA. Journal of Education (8),

Vahabzadeh, A., Keshav, N. U., Abdus-Sabur, R., Huey, K., Liu, R., & Sahin, N. T. (2018). Improved socio-emotional and behavioral functioning in students with autism following school-based smartglasses intervention: Multi-stage feasibility and controlled efficacy study. Behavioral Sciences, 8(10), 85.

Woolf, B. P., Arroyo, I., Cooper, D., Burleson, W., & Muldner, K. (2010). Affective tutors: Automatic detection of and response to student emotion. In Advances in intelligent tutoring systems (pp. 207-227). Springer, Berlin, Heidelberg.

Nabih, Y., Metwally, A. H., & Nawar, Y. S. (2016). Emotional intelligence as a predictor of leadership effectiveness. The Business & Management Review, 7(5), 133.

OECD (2022), Education at a Glance 2022: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/3197152b-en>.

Ucang, J. T., & Limjap, A. A. (2021). Understanding the emergent attributes of 21st-century mathematics teachers in Bukidnon. *Technium Soc. Sci. J.*, 22, 269.

Women, U. N. (1995). Beijing Declaration and Platform for Action-Beijing+ 5 Political Declaration and Outcome.

Women, U. N. (2015). The Beijing declaration and platform for action turns 20.

Ziouzios, D., Rammos, D., Bratitsis, T., & Dasygenis, M. (2021). Utilizing Educational Robotics for Environmental Empathy Cultivation in Primary Schools. Electronics, 10(19), 2389